

ogfaa de bedre Stillede, som trænge til denne Oplysning; ogfaa disse trænge til verbåligen Sjælepleie. En Del faar denne Pleie paa Folkehjstolerne, men alle Husmandssønner kunne ikke komme derhen. Vi give her 100,000 Kr., Mangesige, det er for Meget, til Understøttelse af fattige Elever, men jeg siger, det er kun meget Lidt; men vi have jo ikke villet op med mere, maaste forbi vi ikke have kunnet sætte det igjennem. Jeg tror saaledes, at vi komme til at se paa Sagen fra Heventlovs Standpunkt, saaledes at vi gaa ud fra, at det, det gjælder om, er, at vi ingen jordløse Huse faae, og det kan ikke hjælpe, at vi raabe mod Herremændene, forbi de anlægge Arbeidskolonier eller, som Nogle kalde dem, Slavekolonier, thi naar ingen Andre vil staffe dem Huse, hvor skulle da alle disse Mennesker hen? De maa jo dog have Hus over Hovedet. Det kan ikke hjælpe at laste Herremændene derfor, og de Vedkommende have jo deres Frihed til at flytte fra disse Huse og gaa paa Dagleie igen, om de ville. Man maa ogsaa se Tingene fra denne Side, og jeg mener, at dette Ministerium paa Grund af de mange Jordbrotter, som findes i det, kunde være jærlig stiftet til at løse dette Spørgsmaal, ligesom jeg ogsaa mener, at det kunde blive en god Krone paa Enden af deres Værk; om de komme dertil, er naturligtvis et andet Spørgsmaal. Særligt synes jeg, at det ærede Thing ikke bør glemme de gode Ord, som den nuværende høitærede Indenrigsminister udtalte under Forhandlingerne om Husmandsloven, og han lod det jo ikke blive ved Ord. Dengang vare vi Allesammen enige om, at det var gode Ord, og selv fra den Side af Thinget, hvortil jeg hører, paastjønede man hans Udtalelse og raabte meget stærkt „Hør“ dertil. Jeg tror imidlertid, at der bliver set for snævert paa denne Sag. Der skal en ganske anderledes Langstrakthed i Synet til, men isørigt tror jeg ikke, at man vil komme synderlig vidt dermed under de nuværende Forhold, men det berør jo dog naturligtvis i væsentlig Grad paa den høitærede Indenrigsminister. Jeg tror i det Hele taget, at skal der komme Noget ud af Husmandsspørgsmaalet ligesom ogsaa af Arbeidersspørgsmaalet, saa maa der en ganske anderledes Langstrakthed i Synet til, end der hidtil har været ogsaa i dette Thing.

Sold: Jeg kan ikke negte mig den Forngielse ved Behandlingen af dette Lovforslag her i Thinget at udtale min Sympathi for den Klasse Medmennesker, som der her er Tale om, og paa samme Tid kan jeg heller ikke negte mig den Forngielse at udtale, at det har forbausset mig — om end maaste ikke i saa høi Grad som det ærede Medlem fra Præsto Amts 3die Valgkreds (Seih) —, at et saa simpelt Lovforslag som det, der her foreligger, skjøndt der er udtalt Sympathi for det fra

den høitærede Ministers Side, skal finde nogen- somhelst Modstand. Jeg er som yngre Medlem af Thinget selvfølgelig ikke kjendt med mange Lovforslag; men jeg kan ikke tænke mig, at det er umuligt at indbringe et Lovforslag, som stiller saa bestedne Forbringer, som dette Lovforslag gjør. Det har snarere forbausset mig, at de ærede Forslagsstillere ikke ere gaaede længere, end de ere gaaede, thi her fordres der jo ikke Andet, end hvad ethvert fornøftigt Menneske maa kalde ikke Nøget, som disse Mænd skulle bede om, men en simpel Ret, nemlig Ret til at høste Frugten af deres eget Arbeide. I dette Lovforslag, og navnlig i dets første Paragraf, som jo omtrent indeholder det Hele, forlanges der kun, at disse Mænd, som have anvendt deres Ertraarbeide paa den Jordlob, som de ere i Besiddelse af, skulle ved Forslytning — af hvilken Grund det nu kan være — have en Erstatning for det Arbeide, som de have udført paa deres Jordlob eller Hus, kort sagt, Erstatning for det Arbeide, som de have udført, og naar man nu tager Hensyn til, at alt det Arbeide, som disse Smaaafolk have udført paa deres Eiendom, er udført, for at bruge et Udtryk, som blev brugt ved en anden Leilighed af et æret Medlem for Dønsen (Falbe-Hansen), under Lidelser — thi det er jo vitterligt, at det Arbeide, som de anvende paa Grundene og de Forbedringer, som de gjøre paa det Hus, hvori de bo, maa de udføre i deres Fritid; det udføres ofte af Husfruen og Børnene ved enhver Leilighed, hvor de kunne faae en Time tilovers til deres Naadighed — saa forundrer det mig, at man vil gjøre Indvendinger imod, at disse Mennesker skulle have Erstatning, naar de flytte bort fra Stedet. Det forekommer mig, at det er aldeles forbausende, at den høitærede Minister, skjøndt han erklærede sin Sympathi med dette Lovforslag, dog bagefter kunde komme med den Erklæring, at der ingen Sandsynlighed var for, at der vilde kunne indrettes Noget med dette Lovforslag, saaledes som det foreligger her. Jeg tror ikke, at der er nogen Anledning til at fremhæve de enkelte Punkter i Lovforslaget, thi enhver af de Herrer i Thinget, som har læst det, vil vistnok sande med mig, at det, som jeg allerede har sagt, er et simpelt og rent Retskrav, som disse Folk med Rette kunne stille, og naar et lille Lovforslag som dette ikke kan vinde Tilslutning hos den høie Regering, saa forstaar jeg ikke, hvilket Lovforslag der overhovedet skulde kunne vinde Tilslutning der; thi den nuværende Regerings Medlemmer maa jo dog være bedre kjendte med de Mænds Raar, end maaste Nogen her i Thinget; de vide, hvor Støen trykker. De have mangfoldige Gange set disse Smaaafolk komme op til sig paa Herregaarden; de have mangfoldige Gange set disse Familier flytte fra deres Hjem med Laarer, og hvorfor? Forbi det, der trykker disse Folk allermeest, er det, at